

## ปัญหาความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค: กรณีของการออกเช็คล่วงหน้าตามสัญญาเช่าซื้อ

### Problems guilty of using cheque : Case of issue on cheques under the hire-purchase contract

อัศรพล ทองกลาง<sup>1</sup>

Aukkarapon Thonglang

#### บทคัดย่อ

งานเขียนเรื่องนี้มุ่งถึงความเป็นธรรมในการดำเนินคดีอาญาในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ซึ่งในปัจจุบันมักมีสาเหตุเนื่องจากการทำนิติกรรมสัญญา โดยการออกเช็คนี้มักจะส่งจ่ายเพื่อการชำระหนี้ตามสัญญาต่าง ๆ รวมไปถึงสัญญาเช่าซื้อ และในปัจจุบันผู้ให้เช่าซื้อมักจะให้ผู้สัญญาอีกฝ่ายออกเช็ค เพื่อการชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้า เพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ แต่หากธนาคารไม่สามารถจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงได้ อาจก่อให้เกิดการที่ผู้ให้เช่าซื้อ นำคดีมาฟ้องร้องต่อศาลในคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายอันมาจากผิดสัญญาเช่าซื้อ และในคดีอาญาวาดด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ซึ่งหากเช็คที่ส่งจ่ายล่วงหน้ามีหลายฉบับผู้ให้เช่าซื้อก็ต้องถูกฟ้องคดีอาญาเป็นหลายคดีและต้องรับผิดในความผิดทุกคดีที่ได้มีการฟ้องร้อง ตามเช็คที่ถึงกำหนดชำระและถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ดังนั้นหากจะต่อสู้คดีในคดีอาญาวาดด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คก็ต้องดูสัญญาอันเป็นเหตุแห่งมูลหนี้ และควรจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ที่จะทำให้ผู้ให้เช่าซื้อไม่ต้องรับผิดทางอาญาอันเกิดจากการส่งจ่ายเช็คล่วงหน้าหลายฉบับในสัญญาเดียวกัน

**คำสำคัญ :** ความผิดทางอาญา, เช็ค, สัญญาเช่าซื้อ

---

<sup>1</sup> น.บ. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ที่ปรึกษากฎหมายและทนายความบริษัทเอกชน, 42/1-2 ซอยพหลโยธิน 53 ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร, email: t.y.aukkarapon@hotmail.com.

LL.B. Ubon Ratchathani University, Legal counsel and lawyers of private companies, 42/1-2 Soi Phahonyothin 53 Phahonyothin Road Anusawari Bangkok, email: t.y.aukkarapon@hotmail.com.

### Abstract

This article focuses on fairness in the criminal prosecution of offenses resulting from the use of cheque. The guilty of the current use of cheque is often caused by the legal contract. The issue is often prescribed for payment of the hire-purchase contract, including the hire-purchase contract. At present, the owner is often the other party to pay cheque to pay for hire-purchase in advance to guarantee the repayment under the hire-purchase contract. But if the bank can not pay the cheque taker. Resulting in there are cases of civil and criminal prosecution. The cause is that the owner brought the case to the court in a civil suit called for damages from the hire-purchase contract. And in the criminal case of the offense arising from the use of cheque. If there are multiple cheques for prepayment, the hireman must be prosecuted for several crimes and be liable for all lawsuits that have been prosecuted, according to the cheque that is due and the bank refuses to pay. So, if the fight Consider the contract as a result of the debt that will have to defend, however. The offence Arising from the Use of Cheque Act, B.E. 2534 should be amended to ensure that hireman are not subject to criminal liability arising out of the payment of multiple cheque in the same contract.

**Keywords :** The Criminal, Cheque, Hire-purchase contract

### 1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยเรานั้นมีการฟ้องร้องคดีอาญาเป็นจำนวนมากมีทั้งความผิดอาญาแผ่นดิน (ยอมความไม่ได้) และความผิดต่อส่วนตัว (ยอมความได้) ในการดำเนินคดีอาญาทั้งสองประเภทดังกล่าวราษฎรสามารถที่จะเป็นโจทก์ฟ้องร้องต่อศาลโดยตรงได้ในฐานะผู้เสียหาย<sup>2</sup> การดำเนินคดีอาญาโดยราษฎรที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวก็จะมีหลายฐานความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ยักยอก ฉ้อโกง ฯลฯ และตามกฎหมายพิเศษอื่น

---

<sup>2</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา, 28 (2)

ๆ โดยหนึ่งในกฎหมายพิเศษนั้นก็คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534<sup>3</sup> โดยมีมูลเหตุมาจากการทำสัญญาทางแพ่ง ไม่ว่าจะเป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ ตามสัญญาซื้อขาย ออกเช็คเพื่อชำระหนี้การกู้ยืม โดยในหนึ่งสัญญาทางแพ่งที่มักจะพบอยู่บ่อยครั้งก็คือ สัญญาเช่าซื้อ เพราะการเช่าซื้อนี้เป็นสัญญาที่มีลักษณะเป็นสัญญาเช่าประกอบกับสัญญาซื้อ โดยที่ผู้ให้เช่าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อหรือมีอำนาจนำออกให้เช่าซื้อ แทนเจ้าของได้ นำทรัพย์สินออกให้ผู้อื่นเช่า เมื่อสัญญาเช่าครบกำหนดระยะเวลาแล้วและผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อจนครบจำนวนตามราคาทรัพย์สินที่เช่าซื้อ ทรัพย์สินนั้นก็จะเป็นของผู้เช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อ และในการทำสัญญาเช่าซื้อนี้เอง ผู้ให้เช่าซื้อมักจะให้ผู้เช่าซื้อออกเช็คล่วงหน้าเพื่อใช้ในการผ่อนชำระหนี้ของผู้เช่าซื้อ (ผู้ส่งจ่าย) หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้เช่าซื้อไม่มีเงินในธนาคารหรือเงินในบัญชีไม่เพียงพอ หรือเงินนั้นมีภาระผูกพันต้องชำระหนี้รายอื่นต้องชำระหนี้รายอื่นจึงใช้เช็คล่วงหน้า<sup>4</sup>

แม้ว่าตามสัญญาเช่าซื้อ จะไม่ได้ระบุถึงวิธีการการชำระเงินค่าเช่าซื้อเอาไว้ แต่เพื่อเป็นประกันที่จะทำให้ผู้ให้เช่าซื้อ ได้รับชำระค่าสินค้าเต็มจำนวนราคาและมีกำไรจากการขายสินค้า นั้น แน่นอนว่าจะต้องมีการกำหนดวิธีการเพื่อให้ผู้เช่าซื้อ ชำระราคาเช่าซื้อ เต็มจำนวนและครบถ้วนทุกงวดตามสัญญาเช่าซื้อ จึงมีวิธีการที่ให้ผู้เช่าซื้อ ออกเช็คเพื่อการชำระหนี้ดังกล่าวไว้ล่วงหน้า หากไม่เช่นนั้นก็อาจจะไม่ให้ผู้เช่าซื้อสินค้าดังกล่าว หรือมีการคิดดอกเบี้ยในการผ่อนชำระสินค้านั้น ๆ เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม อันเป็นมูลเหตุจูงใจทำให้ผู้เช่าซื้อ ยอมตกลงที่จะออกเช็คเพื่อการชำระค่าเช่าซื้อไว้ล่วงหน้า มอบให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อ โดยไม่คำนึงผลที่ตามมาว่าจะมีผลทางกฎหมายอย่างไร อันเป็นปัญหาทางสังคมที่มีมายาวนาน ในเรื่องของกฎหมายของประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ต่าง ๆ ซึ่งหากถึงกำหนดระยะเวลาการใช้เช็คแล้วธนาคารปฏิเสธการจ่ายเนื่องจากเงินในบัญชีไม่พอจ่าย หรือเหตุอื่นประการใดอันไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้ทรงเช็ค ก็อาจจะนำไปสู่การฟ้องร้องคดีได้

การฟ้องร้องคดีเช็คตามสัญญาเช่าซื้อที่ได้มีการออกเช็คล่วงหน้าเพื่อทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อในหลายๆ คดี ผู้เช่าซื้อมักจะไม่มีเงินในบัญชีไม่เพียงพอในวันที่ผู้ให้เช่าซื้อ (ผู้ทรงเช็ค) นำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากธนาคาร ผลที่ตามมาคือ เช็คค้าง จนก่อให้เกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี

<sup>3</sup> พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534, มาตรา 4

<sup>4</sup> คงคุณ เทพจินดา, ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับวันออกเช็ค (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555, น.59-64, สืบค้นวันที่ 23 พฤศจิกายน 2561, จาก

<http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1833/title-biography.pdf/>

แน่นอนว่าการออกเช็คล่วงหน้าเพื่อชำระหนี้ตามสัญญาเข้าชื่อนั้นออกเช็คครบจำนวนราคาเข้าชื่อ ซึ่งมีหลายฉบับ ทำให้ผู้ให้เข้าชื่อต้องทยอยฟ้องคดีเช็คครั้งละสองหรือสามฉบับ เนื่องจากการฟ้องคดีอาญาความผิดอันเกิดจากเช็คนี้ ถ้าราษฎรฟ้องเองโดยที่ไม่ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนจะมีอายุความเพียง 3 เดือนเท่านั้น อีกทั้งการดำเนินคดีเองจะรวดเร็วกว่าดำเนินการผ่านทางตำรวจและอัยการ ผู้ให้เข้าชื่อจึงนิยมที่จะดำเนินคดีด้วยตนเองเพราะจะทำให้ได้รับชำระหนี้และบรรเทาความเสียหายได้เร็วยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เข้าชื่อก็ต้องถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนี้หลายคดีเนื่องจากสัญญาเข้าชื่อนับเดียว ซึ่งในปัจจุบัน ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คของประเทศไทย อาจสามารถประมวลออกได้อยู่สามทางก็คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาจากการกำหนดให้เช็คเป็นความผิดทางอาญา และปัญหาทางสังคม<sup>5</sup> วิธีการแก้ไขปัญหานี้เบื้องต้นก็คงต้องต่อสู้คดีความในศาลโดยการพิจารณาจากสัญญาเข้าชื่อนั้นเป็นเหตุแห่งมูลหนี้ที่ใช้เป็นข้ออ้างในการฟ้องคดี ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งเสนอวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวทั้งการดำเนินคดีแพ่ง และคดีอาญาตลอดจนข้อเสนอแนะการการแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 โดยวิเคราะห์จากปัญหาสัญญาเข้าชื่อ ปัญหาการออกเช็คล่วงหน้า และปัญหาอายุความในการดำเนินคดีเช็ค เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมไทยต่อไป

## 2. เช็ค (Cheque)

เช็ค คือหนังสือตราสารที่บุคคลคนหนึ่ง เรียกผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่ง เมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง อันเรียกว่าผู้รับเงิน<sup>6</sup> เช็คจึงเป็นตั๋วเงินประเภทหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายๆ กับตั๋วแลกเงินทุกประการ เพียงแต่แตกต่างกันในส่วนของผู้สั่งจ่ายเท่านั้น เพราะในกรณีที่เช็ค ธนาคารจะเป็นผู้จ่ายเงิน แต่หากเป็นตั๋วแลกเงินผู้จ่ายจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้<sup>7</sup> ดังนั้น เช็คจะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกันอยู่สามฝ่ายด้วยกันคือ

<sup>5</sup> สามิตร ศิริมาตย์, ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอันเกี่ยวกับการใช้เช็ค (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2546, น.71-80, สืบค้นวันที่ 11 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/99104.pdf/>

<sup>6</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 987

<sup>7</sup> โสภณ อรรถพิศาลโสภณ, คำอธิบายกฎหมายตั๋วเงินและบัญชีเดินสะพัด, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543), น. 161-185.

1 ผู้สั่งจ่าย (Drawee) เป็นบุคคลที่ทำตราสารขึ้นมา อันอาศัยการมีนิติสัมพันธ์กับธนาคารหรือผู้จ่ายเงินโดยการเปิดบัญชีกระแสรายวันเพื่อต้องการใช้เช็คในการถอนเงินจากธนาคาร ซึ่งก่อให้เกิดความสะดวกในธุรกิจของตน โดยเป็นได้ทั้งบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ มีอำนาจในการห้ามจ่ายเงินให้แก่ผู้นำเช็คมาทวงถามให้ใช้เงิน แต่จะบังคับให้ธนาคารจ่ายเงินให้แก่ผู้มาทวงถามโดยที่บัญชีนั้นไม่มีเงินฝากหรือเงินในบัญชีไม่เพียงพอ นั้นไม่ได้ อีกทั้งหากธนาคารไม่สามารถจ่ายเงินให้แก่ผู้มาทวงถามได้ โดยที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของธนาคาร ผู้สั่งจ่ายจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว

2. ผู้จ่ายเงิน (Payer) หรือธนาคารที่ผู้สั่งจ่ายได้มีการเปิดบัญชีกระแสรายวันเอาไว้ นับตั้งแต่วันที่ธนาคารได้ตกลงเป็นตัวแทน(วันที่มีการเปิดบัญชีกระแสรายวัน)ของผู้สั่งจ่ายในการจ่ายเงินให้แก่ผู้นำเช็คมาทวงถาม และมีหน้าที่ทำตามคำสั่งของผู้สั่งจ่ายในกรณีที่ผู้สั่งจ่ายปฏิเสธการให้จ่ายเงินแก่ผู้นำเช็คมาทวงถาม และผู้สั่งจ่ายไม่ได้มีนิติสัมพันธ์ใดกับผู้นำเช็คมาทวงถาม หากเกิดกรณีที่ผู้สั่งจ่ายหรือธนาคารไม่สามารถที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้มาทวงถามได้อันไม่ใช่ความผิดของผู้สั่งจ่ายธนาคาร ก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่ถือเช็คมาทวงถามให้จ่ายเงิน แต่หากว่าถ้าธนาคารได้รับรองเช็คแล้ว ธนาคารต้องรับผิดชอบเช็คคนนั้นทันที กฎหมายถือว่าธนาคารตกเป็นลูกหนี้ชั้นต้น จะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ทรงเช็คคนนั้นเมื่อเช็คถึงกำหนดให้ใช้เงินจะปฏิเสธไม่ได้<sup>8</sup>

3. ผู้รับเงิน (Payee) หรือผู้ทรงเช็คจะเป็นฝ่ายที่มีนิติสัมพันธ์กันกับผู้สั่งจ่ายโดยตรงอันเกิดจากนิติกรรมสัญญาใดๆ อันจะทำให้ได้รับการชำระหนี้ ซึ่งผู้รับเงินหรือผู้ทรงนี้มีหน้าที่ในการนำเช็คไปทวงถามแก่ธนาคารผู้จ่ายเงินในวันที่ระบุสั่งจ่ายภายในหนึ่งเดือนในกรณีที่มีการสั่งจ่ายในจังหวัดเดียวกัน หากสั่งจ่ายต่างจังหวัดผู้ทรงเช็คจะต้องนำเช็คไปทวงถามให้ธนาคารจ่ายเงินภายในหกเดือนนับแต่วันที่ระบุสั่งจ่าย มิฉะนั้นเช็คจะหมดอายุธนาคารผู้จ่ายเงินมีสิทธิที่จะไม่จ่ายเมื่อเรียกทวงถามเลยกำหนด

### 3. สัญญาเช่าซื้อ (Hire-purchase contract)

สัญญาเช่าซื้อ มีลักษณะคล้ายกับสัญญาเช่าทรัพย์ กล่าวคือ ผู้เช่าซื้อ มีสิทธิได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่า โดยผู้เช่าซื้อต้องชำระค่าเช่าซื้อเป็นคราวๆ แต่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

<sup>8</sup> โสภณ อรรถพิศาลโสภณ, เรื่องเดียวกัน, น. 187-192.

## 12 วารสารกฎหมายสงขลานครินทร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2

ยังเป็นของผู้เช่าซื้ออยู่ และสัญญาเช่าซื้อนี้ยังมีลักษณะเป็นสัญญาซื้อขายด้วย กล่าวคือ เมื่อชำระค่าเช่าซื้อจนครบกำหนดตามสัญญาแล้ว ผู้เช่าซื้อได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อ<sup>9</sup>

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 5 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการทำสัญญาเช่าซื้อที่มีลักษณะเป็นการเช่าซื้อทรัพย์สินทั่วไป ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งการเช่าซื้อทั้งสองประเภทนั้นกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ โดยมีเงื่อนไขให้ผู้เช่าซื้อชำระเป็นคราวๆ หากไม่ทำเป็นหนังสือแล้วสัญญาเช่าซื้อดังกล่าวก็จะตกเป็นโมฆะ<sup>10</sup> โดยการเช่าซื้อแต่ละอย่างนั้นจะมีกฎหมายฉบับอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อเป็นมาตรการในการคุ้มครองคู่สัญญาที่เป็นฝ่ายผู้เช่าซื้อ เนื่องจากในการทำสัญญาเช่าซื้อส่วนมากจะเป็นสัญญาสำเร็จรูปที่ฝ่ายผู้ให้เช่าซื้อเป็นผู้ร่างสัญญาขึ้นมา เช่น การเช่าซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ จะมีกฎหมายพิเศษที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาเรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจควบคุมสัญญา พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เป็นต้น

การเลิกกันของสัญญาเช่าซื้อหรือการระงับของสัญญาเช่าซื้อนั้นเกิดขึ้นจากข้อสัญญาอันเป็นข้อที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่มีต้องระบุไว้ในสัญญาแต่อย่างใด ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบอกเลิกสัญญาของคู่สัญญาเอาไว้แล้วในมาตรา 573 และมาตรา 574 แต่อย่างไรก็ดีตามมาตรา 574 นี้ค่อนข้างที่จะให้อิสระต่อผู้ให้เช่าซื้อที่จะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหรือไม่บอกเลิกสัญญาก็ได้แม้ผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระหนี้สองคราวติดๆ กัน

### 4. ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คตามสัญญาเช่าซื้อ (Guilty of using cheque under the hire-purchase contract)

#### 4.1 ความผิดทางอาญา (The Criminal)

การกระทำความผิดทางอาญาโดยปกติต้องมีเจตนา<sup>11</sup> ยึดหลักที่ว่าบุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา<sup>12</sup> ในกรณีการทำสัญญาเช่าซื้อเป็นผลเนื่องมาจากการ

<sup>9</sup> มยุรี พันแสงดาว, *กฎหมายธุรกิจโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547), น.193-196.

<sup>10</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 572

<sup>11</sup> อีระ สิงห์พันธุ์, *กฎหมายอาญาภาค 1*, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558), น.27-32.

<sup>12</sup> ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 59

ทำสัญญาทางแพ่งโดยตรงอันเกิดจากการแสดงเจตนาของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายสัญญาจึงเกิดขึ้นมีผลผูกพันทั้งสองฝ่าย ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กรณีเมื่อมีความผิดเกี่ยวกับการออกเช็คจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องของการเจตนากระทำความผิด หรือว่าออกเช็คเพื่อชำระหนี้โดยประมาท แต่คงต้องพิจารณาถึงบทกฎหมายว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเป็น ความผิดหรือไม่

เดิมที่มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 ที่ได้กำหนดให้การใช้เช็คเป็นความผิดทางอาญา สำหรับเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็คือ “ในปัจจุบันนี้ธุรกิจการค้าของประเทศไทยได้เจริญขึ้นเป็นอันมาก สมควรมีวิธีการสนับสนุนให้มีการใช้เช็คโดยแพร่หลาย เพื่อให้สะดวกแก่การประกอบธุรกิจการค้า ในการนี้เป็นการอันสมควรอย่างยิ่งที่จะมีกฎหมายเอาโทษผู้ที่คิดทุจริตในการใช้เช็คโดยไม่มีเงินที่จะพึงชำระตามจำนวนที่สั่งจ่าย” ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 กำหนดเช็คให้ทุกประเภทที่ธนาคารปฏิเสธการสั่งจ่าย เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมาจึงได้มีการแก้ไขเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 โดยมีการกำหนดลักษณะหรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นความผิด<sup>13</sup> ซึ่งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ดังนี้

1. เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คนั้น
2. ในขณะที่ออกเช็คนั้นไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้
3. ให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ในขณะที่ออกเช็คนั้น
4. ถอนเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนออกจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็คจน จำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้
5. ห้ามธนาคารมิให้ใช้เงินตามเช็คนั้นโดยเจตนาทุจริต

หลักการสำคัญในองค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับเช็คอันเกิดจากลักษณะหรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้นตามกฎหมายฉบับนี้ คือ การออกเช็คต้องเป็นการสั่งจ่ายเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมาย<sup>14</sup> การสั่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริง หมายถึง ขณะสั่งจ่ายเช็ค ต้องเป็นหนี้ที่ผู้รับเช็คอยู่ก่อนแล้ว ผู้สั่งจ่ายเช็คจึงได้สั่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้ดังกล่าวให้แก่ผู้รับเช็ค เช่น การออกเช็คเพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน สัญญาซื้อขาย สัญญาจ้างทำของ สัญญาเช่าซื้อ เป็นต้น หากเมื่อผู้ทรงเช็คนำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารโดยชอบ

<sup>13</sup> พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534, มาตรา 4

<sup>14</sup> หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534

ด้วยกฎหมาย ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น ผู้ออกเช็คมีความผิดทางอาญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีตามสัญญาเช่าซื้อ หากผู้เช่าซื้อได้ออกเช็คล่วงหน้าเพื่อการชำระค่างวดแล้วภายหลังมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ผู้เช่าซื้อก็ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้

#### 4.2 ความผิดทางแพ่ง (Civil liability)

การฟ้องร้องดำเนินคดีทางแพ่งตามสัญญาเช่าซื้อนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อมีการผิดสัญญา ซึ่งในเรื่องนี้หากเช็คที่ออกล่วงหน้าผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ทรงเช็คได้นำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารปรากฏว่าธนาคารปฏิเสธการใช้เงิน (เช็คเต้ง) ก็จะทำให้ผู้ให้เช่าซื้อเสียหายเนื่องจากไม่รับค่าเช่าจากการนำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากธนาคาร ซึ่งหากคู่สัญญาไม่สามารถที่จะเจรจากองกลางชำระหนี้ค่าเช่าซื้อกันได้ทางออกสุดท้ายก็คือการฟ้องร้องดำเนินคดีทางแพ่ง ซึ่งในหัวข้อนี้สามารถแบ่งพิจารณาการฟ้องร้องคดีแพ่งอันเกิดจากการใช้เช็คตามสัญญาเช่าซื้อโดยอาศัยเรื่องของอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยแยกอธิบายได้ดังนี้

1. อายุความเช็คตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1002 ได้กำหนดเรื่องของการฟ้องร้องผู้ออกเช็คหรือผู้ส่งจ่ายเอาไว้ โดยจะต้องฟ้องร้องภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ส่งในเช็ค ซึ่งเป็นวันกำหนดใช้เงินนั่นเอง<sup>15</sup> โดยในการฟ้องร้องเช็คนี้ไม่จำเป็นต้องทำคำคัดค้านเหมือนกับตัวแลกเงินโดยสามารถที่จะฟ้องได้เลยนับตั้งแต่วันที่ธนาคารได้มีการปฏิเสธการจ่ายเงิน ทั้งนี้การทวงถามให้ใช้เงินดังกล่าวจะต้องทำภายในระยะเวลาที่กำหนด กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้ออกเช็คส่งจ่ายในจังหวัดเดียวกันจะต้องทวงถามภายในสามเดือน หากส่งจ่ายต่างจังหวัดกันต้องทวงถามภายในหกเดือน มิฉะนั้นจะถือว่าเช็คหมดอายุจะนำมาฟ้องบังคับไม่ได้

2. อายุความสัญญาเช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะแต่ผู้ให้เช่าซื้อสามารถที่จะฟ้องเรียกค่าเช่าซื้อและค่าเสียหายนั้นได้ตามสัญญาเช่าซื้อที่ผู้เช่าซื้อยังค้างชำระอยู่ได้ โดยการฟ้องผิดสัญญาเช่าซื้อ การฟ้องเรียกค่าเสียหาย อันเป็นผลมาจากการผิดสัญญา ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความสิบปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30<sup>16</sup>

<sup>15</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา, 1002 ประกอบมาตรา 989

<sup>16</sup> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2742/2556

ดังนั้น แม้ว่าเช็คที่ได้ออกเพื่อชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าจะล่วงพ้นเกินหนึ่งปีนับแต่วันที่กำหนดใช้เงิน ผู้ให้เช่าซื้อก็ยังคงมีสิทธิที่จะฟ้องเรียกเอาตามสัญญาเช่าซื้อนี้ได้ ซึ่งมีอายุความที่นานกว่าการฟ้องร้องดำเนินคดีใช้

## 5. บทวิเคราะห์ปัญหาความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คตามสัญญาเช่าซื้อ

### 5.1 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

#### 5.1.1 ปัญหาสัญญาเช่าซื้อ

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้เช่าซื้อมักจะเข้าทำสัญญาเช่าซื้อโดยไม่ได้เป็นฝ่ายที่ทำสัญญาหรือได้ร่วมทำสัญญากับผู้ให้เช่าซื้อ จึงทำให้ข้อสัญญาต่าง ๆ มักจะเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อเอง อีกทั้งการทำสัญญาเช่าซื้อดังกล่าวนี้ตามกฎหมายจะต้องทำเป็นหนังสือ และกำหนดวิธีการเลิกสัญญาเอาไว้โดยชัดเจนโดยผู้เช่าซื้อสามารถที่จะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดก็ได้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อ<sup>17</sup> ส่วนในกรณีของผู้เช่าซื้อนั้นตามกฎหมายได้กำหนดว่าหากมีการผิดสัญญาหรือไม่ชำระหนี้สองคราวติดๆ กันผู้ให้เช่าสามารถบอกเลิกสัญญาได้<sup>18</sup> ซึ่งกรณีของการผิดสัญญาหรือไม่ชำระหนี้นี้เองไม่ได้เป็นสิ่งที่กำหนดว่าสัญญาเช่าซื้อนั้นจะต้องยกเลิกหรือเลิกกันโดยผลของกฎหมายทันที เพราะในเรื่องของการเลิกสัญญาโดยผู้ให้เช่าซื้อตามกฎหมายเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ให้เช่าซื้อว่าจะบอกเลิกหรือไม่เลิกสัญญาก็ได้<sup>19</sup> โดยวิธีการบอกเลิกสัญญาโดยผู้ให้เช่าซื้อนั้นก็มักจะกำหนดไว้ในสัญญา

แม้ว่าการทำสัญญาเช่าซื้อ จะเป็นการตกลงทำสัญญาของทั้งสองฝ่าย แต่ผู้ให้เช่าซื้อ ก็มักจะหาวิธีการที่จะทำให้ตนได้รับประโยชน์จากการทำสัญญาเช่าซื้อมากที่สุด จึงมักจะมีกำหนดให้ผู้เช่าซื้อนั้นออกเช็คเพื่อชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าไว้ทุกฉบับ เพื่อเป็นประกันในการที่ฝ่ายผู้ให้เช่าซื้อ จะได้รับค่าเช่าซื้อเต็มจำนวน และกำไรในการประกอบธุรกิจอย่างแน่นอน ซึ่งอาจจะกำหนดวิธีการทางการตลาดเช่นไม่คิดดอกเบี้ย หรือลดราคาสินค้าจากเดิม หรืออาจจะไม่ทำการตกลงให้ผู้เช่าซื้อสินค้านั้นเลย อันเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ให้เช่าซื้อ ยินยอมที่จะออกเช็คล่วงหน้ามอบให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อ

ดังนั้น แม้เช็คที่ได้มีการออกล่วงหน้าเพื่อชำระค่าเช่าซื้อดังกล่าวจะมีการถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินสองครั้งติดๆ กันก็ไม่ได้ทำให้สัญญาเลิกกันได้ตราบเท่าที่ผู้ให้เช่าซื้อ

<sup>17</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 573

<sup>18</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 574

<sup>19</sup> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4139/2542

มิได้มีการบอกเลิกสัญญา และเช็คทั้งหมดที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินทุกฉบับหลังจากสองครั้ง ก่อนก็สามารถที่จะดำเนินการฟ้องร้องคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาได้เพราะถือว่าเป็นการฟ้องตามมูลหนี้ที่มีอยู่จริงและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย

### 5.1.2 ปัญหาการกำหนดให้ออกเช็คล่วงหน้าในการชำระค่าเช่าซื้อ

โดยปกติแล้วการออกเช็คนั้นจะต้องมีการระบุถึงวันออกเช็ค<sup>20</sup> และจะสามารถเรียกเก็บเงินจากธนาคารได้ในระยะเวลา 1 เดือน ถ้าสถานที่ออกเช็คและที่เรียกทวงถามจากธนาคารอยู่ในจังหวัดเดียวกัน หรือ 3 เดือนในกรณีที่สถานที่ออกเช็คกับสถานที่ซึ่งเรียกทวงถามจากธนาคารอยู่ต่างจังหวัดกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 6 เดือนนับแต่วันที่ออกเช็ค ซึ่งในเรื่องนี้ก็จะกล่าวถึงเรื่องของระยะเวลาในการเรียกทวงถามจากธนาคารจะต้องเรียกเมื่อเช็คถึงกำหนดระยะเวลาตามที่ได้ออกเช็คเท่านั้น โดยตามกฎหมายแล้วไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องของการออกเช็คล่วงหน้า จึงเป็นปัญหาของการนับอายุความเช็คว่าจะเริ่มนับเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาที่ได้ลงไว้ในเช็ค หรือวันที่ได้ทำการส่งจ่ายเช็คจริง ๆ ซึ่งในเรื่องนี้หากพิจารณาก็จะเห็นได้ว่าการออกเช็คเพื่อชำระค่าเช่าซื้อนั้นเป็นการออกเช็คล่วงหน้าโดยนิติกรรม<sup>21</sup> ต้องถือตามเจตนารมณ์ของคู่สัญญา ดังกล่าววันออกเช็คจึงเป็นวันที่ลงวันที่ในเช็ค ไม่ใช่วันที่เขียนเช็ค<sup>22</sup> ซึ่งปัญหาในข้อนี้มักจะเป็นความคิดของเจ้าของหรือผู้ให้เช่าซื้อที่ต้องการหลักประกันว่าผู้เช่าซื้อจะต้องชำระแน่นอน หากไม่ชำระนี้ก็จะดำเนินคดีอาญาอันถือเป็นหลักประกันที่เจ้าของมักจะใช้กันในการให้เช่าซื้อสินค้าประเภทที่เสื่อมราคา เสื่อมค่า หรือไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปในภายหน้าได้

### 5.1.3 ปัญหาการไม่มีเงินในบัญชีหรือเงินในบัญชีไม่เพียงพอ

ในการทำสัญญาเช่าซื้อแน่นอนว่าหากจะกล่าวถึงกรณีทั่ว ๆ ไปคนมักจะเข้าใจในเรื่องของการเช่าซื้อรถยนต์ แต่เนื่องจากการเช่าซื้อรถยนต์นั้นจะมีลักษณะเป็นสัญญาลิสซิง ซึ่งมีความแตกต่างจากการเช่าซื้อทรัพย์สินทั่วไป ในบทความนี้จะขอลำดับถึงการเช่าซื้อที่เป็นการเช่าซื้อแบบที่เช่าซื้อทรัพย์สินทั่ว ๆ ไป อันจะสามารถนำมาใช้เพื่อก่อรายได้ และทรัพย์สินสามารถเสื่อมค่าหรือเสื่อมราคา เช่นเครื่องจักร เป็นต้น

เนื่องจากการเช่าซื้อทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นเครื่องจักร หรือทรัพย์สินอื่นที่จะนำไปก่อหรือผลิตเพื่อให้เกิดรายได้นั้นดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นผู้ให้เช่าซื้อหรือเจ้าของมักจะกำหนดให้ผู้เช่าซื้อออกเช็คล่วงหน้าในการชำระค่าเช่าไว้ทั้งหมด แน่นอนว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อไปนั้น

<sup>20</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 988(6)

<sup>21</sup> คงคุณ เทพจินดา, เรื่องเดิม, น. 134.

<sup>22</sup> เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 415/2502

ต้องนำไปทำหรือก่อให้เกิดรายได้เพื่อจะนำเงินเข้าบัญชีให้เพียงพอต่อการที่จะมีการเรียกเก็บเงินตามเช็คนั้น ๆ แต่หากเกิดภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเนื่องจากไม่มีลูกค้าในการสั่งผลิต หรือไม่ว่ากรณีใดๆก็แล้วแต่ทำให้ไม่สามารถนำทรัพย์สินไปก่อให้เกิดรายได้ได้ ผู้เข้าซื้อก็จะประสบปัญหาในการที่จะไม่มีเงินนำไปเข้าบัญชี ทำให้ไม่มีเงินในบัญชีเพียงพอที่ธนาคารจะสามารถจ่ายเงินให้กับผู้ทรงเช็คได้เป็นเหตุให้ถูกดำเนินการฟ้องร้องคดีตามมา

#### 5.1.4 ปัญหาการนำเช็คมาดำเนินคดีอาญา

การฟ้องร้องดำเนินคดีทางอาญานั้นมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแต่ละครั้งค่อนข้างที่จะสูง หากการฟ้องเรียกตามเช็คแต่ละครั้งนั้น ต้นทุนในส่วนของรัฐที่จะต้องเสียไปโดยที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนเลยแม้แต่น้อย แต่กลับต้องเสียไปเพียงเพราะการพิพาทระหว่างการทำธุรกิจของคู่กรณี และในกรณีที่ได้ดำเนินการฟ้องร้องคดีเองก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความ หรือค่าใช้จ่ายในการทวงหนี้ต่าง ๆ ซึ่งหากรวมๆแล้วหากนำมาฟ้องคดีอาญาก็ไม่มีทางที่จะได้เงินตามจำนวนเช็คครบแน่นอน แม้ว่าอีกฝ่ายจะชำระทั้งหมดตามเช็คแล้วแต่ก็เสียค่าใช้จ่ายในระหว่างการดำเนินคดี

### 5.2 ปัญหาจากการกำหนดให้การใช้เช็คเป็นความผิดทางอาญา

#### 5.2.1 ปัญหาการกำหนดโทษของการใช้เช็ค

1) ในเรื่องของข้อกำหนดโทษทางแพ่งจะมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องของตัวเงิน ซึ่งได้กำหนดวิธีการออกเช็คตลอดจนวิธีการฟ้องร้อง การกำหนดดอกเบี้ย และมาตรการในการเรียกให้ผู้ถือเช็คต้องรับผิดชอบตามที่ตนได้สั่งจ่าย โดยในส่วนแพ่งนั้นมักจะไม่ค่อยมีปัญหาหรือข้อยุ่งยากในการที่จะเรียกเงินตามเช็คหรือดอกเบี้ยและค่าเสียหายตามสัญญา เนื่องจากการเรียกดอกเบี้ยในเช็คนั้นในกรณีการสั่งจ่ายเพื่อชำระค่าเข้าซื้อสามารถเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปีได้<sup>23</sup> ทำให้ผู้ทรงเช็คได้รับดอกเบี้ยผิมนัดอันจะเป็นการเยียวยาความเสียหายได้เบื้องต้น แต่มักจะมีปัญหาในเรื่องของอายุความในการนำเช็คพิพาทมาฟ้องร้องคดี เพราะการนำคดีเช็คพิพาทมาฟ้องร้องจะต้องฟ้องภายใน 1 ปี

แต่อย่างไรก็ดีแม้เช็คจะหมดอายุความในการฟ้องเรียกเงินตามเช็คแต่ผู้ทรงก็สามารถที่จะฟ้องเรียกตามมูลหนี้ที่แท้จริงอันเนื่องมาจากการออกเช็คเพื่อการนั้นได้ ซึ่งอายุความก็จะมีการกำหนด 10 ปี หรือตามแต่เรื่องนั้น ๆ ที่ได้มีการระบุหรือกำหนดเอาไว้ ดังนั้นจึงเกิดความไม่แน่นอนว่าผู้ทรงเช็คจะได้รับการบรรเทาความเสียหายหรือการเยียวยาได้อย่างทันท่วงทีหรือไม่

<sup>23</sup> ตรีนตร สารพงษ์, ปัญหาการคุ้มครองสังคมจากการคิดอัตราดอกเบี้ยในตัวเงิน, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2 (1) (2554), น.111-129.

2) การกำหนดโทษทางอาญาในการใช้เช็คตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 นั้น ก็เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเช็คที่ได้การออกเพื่อชำระหนี้ในการประกอบธุรกิจของเอกชน ซึ่งเช็คแต่ละฉบับก่อให้เกิดมูลหนี้ผูกพันระหว่างผู้ทรงเช็ค ผู้สละหลังและผู้สั่งจ่ายในตัวเอง ซึ่งกฎหมายกำหนดสิทธิ หน้าที่และความเกี่ยวพันระหว่างกันไว้เป็นการเฉพาะ แม้การที่ผู้ทรงเช็คได้รับเช็คที่มีผู้สั่งจ่ายรายเดียวกันไว้ในครอบครองหลายฉบับ แม้จะเป็นการชำระหนี้ในมูลหนี้เดียวกันก็ไม่ถือว่าเช็คแต่ละฉบับมีความเกี่ยวพันกัน<sup>24</sup> หากพิจารณาในทางอาญาเช็คแต่ละฉบับก็จะเป็นฉบับความผิดละกระหนแยกกัน หลายฉบับก็หลายกรรมแยกกัน

แม้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษจำคุกสูงสุดไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมศาลจะลงโทษจำคุกได้ไม่เกินหกเดือนหรือปรับได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท<sup>25</sup> ต่อเช็ค 1 ฉบับ ซึ่งตามสัญญาเช่าซื้อแล้วในกรณีที่มีการตกลงให้ออกเช็คล่วงหน้าเพื่อชำระค่าเช่าซื้อนั้นแน่นอนว่าต้องออกครบทุกงวดเช็คจึงมีจำนวนหลายฉบับ ยกตัวอย่าง เช่น การเช่าซื้อเครื่องจักรในราคา 500,000 บาท ตกลงผ่อนชำระเดือนละ 20,000 บาท เช็คผ่อนชำระก็จะมีจำนวนทั้งหมด 25 ฉบับ หากเมื่อผู้ทรงเช็คได้เรียกเก็บเงินตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในเช็คแต่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 จำนวน 20 ฉบับ ศาลลงโทษจำคุกฉบับละหกเดือนเท่ากับว่าผู้เช่าซื้อหรือผู้ออกเช็คจะต้องโทษจำคุก 10 ปี หรือปรับ 200,000 บาท (เป็นโทษขั้นสูงที่ศาลจะลงโทษแก่จำเลย ซึ่งศาลอาจใช้ดุลพินิจตัดสินต่ำกว่านี้ก็ได้) ในการผิดสัญญาเช่าซื้อดังกล่าว

### 5.3 ปัญหาด้านสังคม

#### 5.3.1 ปัญหาในการฟ้องร้องดำเนินคดีแพ่ง

1. การฟ้องเรียกเงินตามเช็คตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะต้องฟ้องบังคับภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ออกเช็คดังกล่าว (วันที่ระบุไว้ในเช็คไม่ใช่วันที่เขียนเช็ค) ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สั้นและไม่สามารถเรียกค่าเสียหายอื่น ๆ ได้ โดยเรียกได้เพียงดอกเบี้ยตามจำนวนเช็คเท่านั้น จึงทำให้ผู้ประกอบการการให้เช่าซื้อหรือเจ้าของทรัพย์สินไม่ได้ประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวเท่าที่ควร และอาจทำให้การดำเนินธุรกิจของตนได้รับความเสียหายได้

<sup>24</sup> คำพิพากษาฎีกา 2758/2553

<sup>25</sup> พระธรรมนูญศาลยุติธรรม, มาตรา 25(5)

2. การฟ้องร้องเรียกเงินในเช็คตามสัญญาเช่าซื้อ การฟ้องร้องตามสัญญาเช่าซื้อไม่ได้มีกำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะเจาะจงจึงต้องนำหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่กำหนดไว้ทั่วไปซึ่งมีอายุความ 10 ปี<sup>26</sup> มาใช้แทน ดังนั้นแล้วผู้ประกอบการมักจะใช้วิธีการนี้เอารัดเอาเปรียบผู้เช่าซื้อซึ่งสามารถเรียกได้ทั้งดอกเบี้ยและค่าเสียหายจากผู้เช่าซื้อได้มากกว่าการฟ้องร้องบังคับตามอายุความของเช็ค

จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วในเรื่องของความผิดทางแพ่งในเรื่องของอายุความของสัญญาเช่าซื้อนี้ค่อนข้างจะมีอายุความที่นานกว่าการดำเนินคดีเช็คที่มีอายุความในการฟ้องร้องเพียงหนึ่งปี แต่แน่นอนว่าการที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีตามสัญญาเช่าซื้อนี้เองมีเหตุมาจากการผิดสัญญาและโดยส่วนมากเกิดจากการที่ผู้เช่ามีเงินไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ตามที่ได้ออกเช็คล่วงหน้าเพื่อชำระค่าเช่าซื้อได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวมักจะมาจากปัญหาของด้านปัญหาภาวะเศรษฐกิจ หรือการประกิจการทางการค้าที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ทำให้ไม่มีเงินที่จะชำระค่าเช่าซื้อทรัพย์สิน ด้วยเหตุนี้เองจึงอาจจะเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้ให้เช่าซื้อไม่ไว้วางใจเกี่ยวกับการดำเนินการบังคับคดีในภายหลังว่าตนจะได้รับชำระค่าเช่าหรือค่าเสียหายจนครบถ้วน จึงเป็นสาเหตุให้เจ้าของหรือผู้ให้เช่าซื้อฟ้องคดีอาญาเพื่อเป็นการบีบบังคับให้อีกฝ่ายต้องชำระเงินดังกล่าวโดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้ามาช่วย

### 5.3.2 ปัญหาในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา

คดีอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 เป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือยอมความได้ ทำให้เช็คที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คมีอายุความเพียงสามเดือนเท่านั้นหากไม่ทำการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แต่หากได้แจ้งความร้องทุกข์ไว้แล้วก็มีอายุความขยายออกไปเป็นห้าปี ทั้งนี้ทั้งนั้นเนื่องจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมผ่านทางตำรวจและพนักงานอัยการจะต้องมีขั้นตอนหลายขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้าและอาจส่งผลเสียต่อธุรกิจของเจ้าของหรือผู้ให้เช่าซื้อได้ ทำให้เจ้าของหรือผู้ให้เช่าซื้อดำเนินการฟ้องร้องคดีเองเพื่อความรวดเร็วในการได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลเสียต่อผู้เช่าซื้อเองที่จะต้องถูกรังแกให้ต้องชำระหนี้โดยถูกบีบบังคับด้วยกระบวนการยุติธรรมหากมีเช็คหลายฉบับก็อาจจะต้องถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาทุก ๆ สามเดือนเลยก็เป็นได้

<sup>26</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/30

ในกรณีที่มีการดำเนินคดีอาญาผ่านทางกระบวนการยุติธรรมของรัฐโดยตำรวจ และพนักงานอัยการก็จะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณรัฐในการดำเนินคดีในแต่ละครั้ง นั้นมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างที่จะสูงพอสมควร

### 5.3.3 ปัญหาในการนำเช็คมาฟ้องร้องทั้งทางแพ่งและอาญา

จากการที่ได้อธิบายในหัวข้อข้อ 5.3.1 และ 5.3.2 จะเห็นได้ว่าอายุความในการดำเนินคดีอาญาฟ้องร้องดำเนินคดีนั้นค่อนข้างที่จะสั้นกว่าการคดีทั่วไป มีเพียงกรณีฟ้องอาญาด้วยตนเองเท่านั้นที่จะทำให้ผู้ทรงเช็คหรือผู้ให้เช็คต้องรับนำคดีมาฟ้องเพื่อที่จะได้รับการบรรเทาความเสียหายได้อย่างรวดเร็วและมากที่สุด ซึ่งหากมองโดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าผู้ทรงเช็คหรือเจ้าของทรัพย์สินที่เข้าซื้อนั้นจะได้เปรียบพอสมควรในการฟ้องร้องดำเนินคดี เพราะสามารถที่จะแยกฟ้องดำเนินคดีได้โดยฟ้องบังคับเอาทางแพ่ง และฟ้องอาญาได้พร้อมกัน ไม่เป็นฟ้องซ้ำหรือฟ้องซ้อน

ด้วยเหตุข้างต้นนี้เองหากว่าผู้เข้าซื้อหรือผู้ลงลายมือชื่อในเช็คที่ได้ออกให้อีกฝ่ายเพื่อชำระค่าเข้าซื้อ ก็อาจจะต้องเจอปัญหาในการดำเนินคดี ทั้งจะต้องติดคุกเพราะการดำเนินคดีอาญา และจะต้องมารับผิดชอบในทางแพ่งอีกแม้จะติดคุกไปแล้วก็ตาม จึงทำให้เห็นได้บ่อยครั้งที่ฝ่ายผู้เข้าซื้อหรือผู้ที่ออกเช็คคนนั้นมักจะถูกเอาเปรียบในประเด็นนี้เสมอไป และจะต้องรับผิดชอบสมควรเพราะการกระทำสัญญาเข้าซื้ออันเป็นมูลหนี้เดียวหรือการกระทำเพียงครั้งเดียว

## 6. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากที่ได้อธิบายและวิเคราะห์ปัญหาข้างต้นมาแล้วจะเห็นได้ว่าปัญหาความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คของประเทศไทยในปัจจุบันนี้อาจสามารถประมวลออกได้อยู่สามทางก็คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาจากการกำหนดให้เช็คเป็นความผิดทางอาญา และปัญหาทางสังคม<sup>27</sup> ซึ่งตามสัญญาเข้าซื้อนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาของการดำเนินคดีอาญาคือความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 นั้นมักจะเป็นกรณีที่มีการออกเช็คหลายฉบับเพื่อชำระค่าเข้าซื้อ ซึ่งเช็คแต่ละฉบับนี้เองหากเกิดการฟ้องร้องก็จะเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน<sup>28</sup> แม้เช็คดังกล่าวจะมีการออกในวันเดียวกัน หรือเพื่อให้มีการจ่ายเงินตามเช็คในวันเดียวกันก็ตามในอาญานี้ถือว่าเช็คแต่ละฉบับเป็นความผิดต่างกรรม

<sup>27</sup> สามิตร ศิริมาตย์, เรื่องเดิม, น. 71-80.

<sup>28</sup> คำพิพากษาฎีกา 31/2518

ในการทำสัญญาเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อจะต้องมีส่วนร่วมในการร่างสัญญาหากไม่มีควรพิจารณาการเช่าทำสัญญาให้รอบคอบมิฉะนั้นก็อาจจะต้องติดคุกเพียงเพราะการออกเช็คเพื่อชำระค่าเช่าซื้อได้ โดยอาจจะดูเรื่องของการผิดสัญญาหรือบอกเลิกสัญญาว่ามีช่องว่างที่จะต่อสู้ได้หรือไม่ เพราะหากสัญญาเลิกกันเมื่อระยะใดระยะหนึ่งแล้วก่อนที่จะถึงกำหนดระยะเวลาเช็คที่ได้ออกล่วงหน้าไปแล้ว ก็จะไม่มีความผูกพันเป็นเช็คที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 แม้ว่าสัญญาเช่าซื้อ จะไม่ได้ระบุหรือกำหนดว่าให้ชำระด้วยวิธีการส่งจ่ายโดยเช็คก็ตาม แต่นั่นก็นับว่าเป็นปัญหาทางสังคมที่ผู้ประกอบการหรือผู้ให้เช่าซื้อ มักจะกำหนดให้ผู้เช่าซื้อ ต้องออกเช็คเพื่อชำระค่าเช่าซื้อทุกงวด หากไม่เช่นนั้นแล้วก็จะไม่ทำสัญญา หรือให้เช่าซื้อทรัพย์สินดังกล่าว

การที่รัฐตราพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งกำหนดให้มีโทษทั้งโทษจำคุกและปรับ ในส่วนของโทษที่ไม่เป็นตัวเงิน นอกจากจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ตั้งแต่งบประมาณของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ในชั้นพนักงานสอบสวน) ศาลยุติธรรม และราชทัณฑ์ ยังทำให้เกิดต้นทุนทางสังคม (Social Cost) ที่สูงขึ้นเพราะต้องสร้างเรือนจำ ค่าใช้จ่ายระหว่างถูกคุมขัง นอกจากนี้ยังอาจทำให้เสียแรงงานของผู้ถูกจำคุก ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ในระบบเศรษฐกิจ และเมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากคุก ผู้คนมักจะมีผลผลิตในการผลิต (Productivity) ต่ำลงเนื่องจากถูกแยกออกจากตลาดแรงงานเป็นเวลานาน<sup>29</sup>

แต่ก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องของอายุความในส่วนของคดีอาญาเนื่องจากความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดทางอาญาเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือยอมความได้ ตามกฎหมายแล้วหากไม่แจ้งความก็จะมีอายุความในการนำคดีมาฟ้องร้องเพียง 3 เดือน จึงทำให้เจ้าของหรือผู้ให้เช่าซื้อนำเช็คที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินมาดำเนินการฟ้องร้องคดีอยู่เรื่อยตราบเท่าที่สัญญาเช่าซื้อยังมีผลผูกพันอยู่นั่นเอง

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการที่รัฐกำหนดให้การใช้เช็ค อันเป็นการใช้ในกิจการทางการค้าของบุคคลทั่วไป ให้มีความรับผิดทางอาญา จึงเป็นช่องให้ผู้ให้เช่าซื้อ กำหนดวิธีการให้ผู้เช่าซื้อ ออกเช็คเพื่อส่งจ่ายค่าเช่าซื้อล่วงหน้า เพื่อใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา บังคับให้ผู้เช่าซื้อต้อง

<sup>29</sup> ชาลูนัย โขติเวธธำรง, มาตรการดำเนินคดีอาญากับผู้ส่งจ่ายเช็คตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดอันเกิดจากการใช้เช็คกับผลกระทบทางกฎหมายและเศรษฐกิจ, สืบค้นวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://web.krisdika.go.th/activityDetail.jsp?actType=I&actCode=84&head=4&item=n5/>

ชำระค่าเช่าซื้อตามที่ได้ส่งจ่ายเช็คในฉบับนั้น ๆ เพื่อแลกกับเสรีภาพของตน อันเป็นการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจตามมา

### ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าควรมีการนำเรื่องหลักสุจริตเข้ามาในการเป็นองค์ประกอบความผิดในพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 เพราะการออกเช็คล่วงหน้าเป็นการออกเพื่อให้ชำระค่าเช่าซื้อในงวดถัดไปอันเป็นเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งหากเกิดภาวะเศรษฐกิจไม่ดีอาจทำให้ผู้เช่าซื้อต้องติดคุกเนื่องจากการออกเช็คเพื่อชำระค่าเช่าตามสัญญาเช่าซื้อได้

อีกทั้งเช็คแต่ละฉบับมีความเป็นเอกเทศออกจากกันเวลาฟ้องร้องคดีทั้งแพ่งทั้งอาญาจะเห็นได้ว่าต้องแยกเป็นฉบับๆ แนนอนเมื่อเป็นคดีอาญาแล้วเช็ค 1 ฉบับ เท่ากับการกระทำความผิดหนึ่งกรรมแต่หากมีเช็คหลายฉบับที่ถึงกำหนดแล้วธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินก็จะเป็นความผิดหลายกรรมทำให้ผู้เช่าซื้ออาจจะต้องโดนโทษจำคุกหลายปี ฉะนั้นแล้วควรที่จะกำหนดโทษทางอาญาในสัญญาเช่าซื้อควรจะให้เป็นกระหนาบความผิดเดียวเนื่องจากสัญญาฉบับเดียวมากกว่า ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากลในการกำหนดมาตรการการลงโทษทางอาญา Non bis in idem ซึ่งมีความหมายว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้ต้องหา ไม่ควรต้องรับโทษถึงสองครั้งในการกระทำความผิดครั้งเดียว เพราะแม้ผู้เช่าซื้อได้รับโทษทางอาญาไปแล้ว เจ้าของหรือผู้ให้เช่าก็ยังคงดำเนินการทางแพ่งเรียกค่าเสียหายอีกทาง

ธนาคารแห่งประเทศไทยควรจะหามาตรการทางแพ่งเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการเช็ค เช่น การกำหนดวงเงินของผู้ที่จะเปิดบัญชีกระแสรายวัน และการทำหลักประกันธุรกิจให้ไว้กับธนาคารในการที่จะขอเปิดบัญชี เพื่อป้องกันไม่ให้มีผู้ออกเช็คโดยไม่มีเงินในบัญชีหรือมีเงินในบัญชีไม่พอจ่ายมากจนเกินไป อันจะเป็นการสร้างที่น่าเชื่อถือในการใช้เช็คได้ อันจะส่งเสริมการค้าหรือทำกิจการทางการค้า

ในเรื่องของอายุความทางอาญาในส่วนของการดำเนินคดีผ่านตำรวจและอัยการควรจะให้มีอายุความไม่เกิน 1 ปี นับจากวันที่ผู้เสียหายได้แจ้งความไปเนื่องจากคดีเช็คไม่ใช่คดีที่ยุ่งยากประกอบทั้งเพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายโดยเร็ว

ในกรณีที่ถูกฟ้องในคดีอาญาควรรับปรึกษาทนายความหรือนักกฎหมายเพื่อขอเจรจาการชำระหนี้กับเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ทรงเช็ค โดยการนำเงินจำนวนทั้งหมดตามที่ได้ออกเช็คไปชำระให้แก่ผู้ทรงเช็คหรือผู้ให้เช่าซื้อทั้งหมด คดีอาญาก็จะจบ ทางแพ่งหากอีกฝ่ายไม่ติดใจก็

อาจจะไม่เสียดอกเบี้ยอีกด้วย อีกทั้งหากมีเช็คหลายฉบับที่ยังไม่ถึงกำหนดก็ควรที่จะบอกเลิกสัญญาเข้าซื้อก่อนที่ความเสียหายจะมีมากกว่าเดิม

### บรรณานุกรม

#### หนังสือ

- โสภณ อรรถพิศาลโสภณ. (2543). *คำอธิบายกฎหมายตั๋วเงินและบัญชีเดินสะพัด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มยุรี พันแสงดาว. (2547). *กฎหมายธุรกิจโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธีระ สิงห์พันธุ์. (2558). *กฎหมายอาญาภาค 1*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตรีเนตร สาระพงษ์. (2557). *กฎหมายลักษณะตั๋วเงิน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. จังหวัดอุบลราชธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชยาธร เฉียบแหลม. (2561). *คดีความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์. (2556). *คำอธิบายความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.

#### บทความวารสาร

- ตรีเนตร สาระพงษ์. (2554). ปัญหาการคุ้มครองสังคมจากการคิดอัตราดอกเบี้ยในตั๋วเงิน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, ปีที่ 2 (1), 111-129.

#### ข้อมูลจากเว็บไซต์

- ชาญชัย โชติเวทธารง. (2552). *มาตรการดำเนินคดีอาญากับผู้สั่งจ่ายเช็คตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดอันเกิดจากการใช้เช็คกับผลกระทบทางกฎหมายและเศรษฐกิจ*. สืบค้นวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://web.krisdika.go.th/activityDetail.jsp?actType=I&actCode=84&head=4&item=n5/>

### วิทยานิพนธ์จากเว็บไซต์

- คงคุณ เทพจินดา. (2555). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับวันออกเช็ค (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์  
มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นวันที่ 23 พฤศจิกายน 2561, จาก  
<http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1833/title-biography.pdf/>
- สามิตร ศิริมาตย์. (2546). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอันเกี่ยวกับการใช้เช็ค  
(วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. สืบค้นวันที่ 11  
พฤศจิกายน 2561, จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/99104.pdf/>

### กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534

### Translated Thai References

#### Books

- Sophon Autthapisansophon. (2000). *Bills And Current Account*. 5<sup>th</sup>ed., Bangkok:  
Ramkhamhaeng University Press.
- Mayuree Pansangdaw. (2004). *Business Law*. 4<sup>th</sup>ed.. Bangkok: Ramkhamhaeng  
University Press.
- Thira Singhaphan. (2015). *Criminal Law : Part 1*. 3<sup>th</sup>ed.. Bangkok: Ramkhamhaeng  
University Press.
- Treenate Sarapong. (2014). *Civil and Commercial Code: Bills and Notes*. 7<sup>th</sup>ed..  
Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani University Printing Printing Factory.
- Chayathorn Shaiplaem. (2018). *Offenses arising from the use of cheque*. 2<sup>th</sup>ed..  
Bankok : Nitithum Publishing House.
- Prasert SiangSuthiwong. (2013). *Explanation of offenses arising from the use of  
cheque*. 8<sup>th</sup>ed.. Bangkok : Nitibannakran Publishing House.

### Journal article

Treenate Sarapong. (2011). Problem in Social Protection Arising from Interest Rate Charges on Negotiable Bills. *Humanity and Social Science Journal* , Ubon Ratchathani University, 2 (1), 111-129.

### Information from the website

Chanchai Chotiwetthamrong. (2009). *LEGAL AND ECONOMIC IMPACT FORM MEASURE OF CRIMINAL PROCEDURE BY OFFENCE ARISING FROM THE USE OF CHEQUE ACT*. Retrieved February 16, 2019, from <http://web.krisdika.go.th/activityDetail.jsp?actType=I&actCode=84&head=4&item=n5/>

### Thesis from the website

Kongkhun Thepjinda. (2012). Legal Problems About Date of Issue on Cheque (Master's thesis) Thammasat University. Retrieved November, 23 2018, from <http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1833/title-biography.pdf/>

Samit Sirimart. (2003). Legal Problems Arising when the use of a Cheque is Determined an Offense (Master's thesis) Dhurakij Pundit University. Retrieved November, 11 2018, from <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/99104.pdf/>

### Laws

The Thailand Civil and Commercial Code.

The criminal code.

The criminal procedure code Section.

The law for the organization of courts of justice.

The offence Arising from the Use of Cheque Act, B.E. 2534.